

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniæ Agrippinæ, 1653

Art. I. Quale Instrumentum in Architecturâ sit Vectis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

Legendus S. Bernardus Sermone de triplici coherentiâ Vinculorum, in quo docet, DEO aliquem conjungi & adherere, vel durè ac firmiter per Funes, id est, per memoriam honestatis, qua inest virtuti; aut promissionis; vel fortius & durius per Clavos ligneos ferreosq., qui est gehenna Timor; vel suaviter & securè per Gluten caritatis, juxta illud Isaia 41.7. GLUTINO BONVM EST.

S E R M O XIII.

V E C T I S

Architecti Christiani.

Verbum Dei.

A R T I C U L V S I.

Quale Instrumentum in Architecturâ sit vectis.

VERBUM DEI in Evangelio à Christo Domino comparatur semini: Exiit qui seminat semen suum, Lucae VIII. Quod quidem non Verbo scripto, sive de Scripturâ, sed de verbo prædicato, quod auditu percipitur, mihi persuadeo capi debere, ut in Concionum Dominicalium Tomo exposui. Sive autem dictum fuerit à DEO immediate sive ab ejus ministris, dictum appellatur. Quod quamvis aptissimè conferatur cum semine, ut auctoritate celestis Magistri satis constat, tamen haud ineptè, ut existimo, comparabitur cum Instrumento quodam Architectonicæ architectonico, quod reperio in indicibus instru-

instrumentorum Architectonicæ illius, quàm hic Academicis Christianis ex instituto tradere destinavimus. Nam præter Instrumenta hæcenus nominata, & explicata, est quoddam usitatissimum, & maximè necessarium ad ædificandum, quod vocatur VECTIS, cujus mentionem sæpe facit Vitruvius in suis de Architecturâ libris. Ut autem ejus plena habeatur notitia, OBSERVO. Nomen illud varia significare Instrumenta. I. *Vectis* est instrumentum ex ferro aliâ-ve materiâ, quâ ostium clausum, adversus vim nititur. Ita dictum, ut censent Grammatici, quod manu huc illuc vehatur. Virgil. lib. VII. *Eneid.*

Centum aræi claudunt vectes, æternaq; ferri

Robora. — II. Vectis dicitur lignum.

oblongum, quo oneris aliquid à binis pluribusque in humeris gestatur. Exodi xxvi. 13. *Facies quoque Vectes de lignis setim, & operies eos auro: inducesque per circulos, qui sunt in Arca lateribus, ut portetur in eis.* III. *Vectis* est instrumentum ad aliquid subvertendum effringendumq; accommodatum. Horatius lib. 2. *Carm.*

----- -- Hic hic ponite lucida

Funalia, & Vectes, & arcus

Oppositis foribus minaces

IV. *Vectis* à *vecto*, quod est *veho*, palus è ferro, vel ligno grandior, fabris & ædicatoribus maximè necessarius ad onera promovenda, attollenda, transferenda. Cæsar lib. 2. *belli civil. Saxa quàm maximè possunt vectibus promonent, precipitataque muro in musculum devolvunt.* Cicero I. *de Natura Deor. quæ molitio, quæ ferramenta, qui Vectes, quæ machina; qui ministri tanti muneris fuerunt?* V. *Vectis* est palus vel ligneus vel ferreus quo circumagitur ergata trajecta; aut succula. Ergata dicitur machina tractoria axe recto, quæ obnitentibus & in gyrum euntibus vectiariis, ver-

satur: qualis, est qua in emoliēda anchora utitur in onerariis navibus. *Succula* verò Vegetio ⁱⁿ Aristoteli dicitur machina tractoria tereti ligno constans duobus vectibus trajecto, circa quam ductarius funis obvolvitur, cujus est usus in attollendis trabibus; & subvehendis ex apotheca vinis: ubi in duobus arretariis, quæ ab anterde sustentur, transversa ponitur succula inter chelonia duo versatilis. VI. *Vectis* quoque dicitur instrumentum, quo torcular circumagitur. *Vectiarins* uocatur, qui vecte utitur. Ut qui torcular vecte premit. ex Vitruvio lib. vi. cap. 8. *Vecticularius*, qui vecte parietes effodere conatur, furandi gratiâ. Hinc vecticulariam vitam agere, est furum istorum. Cato. Vecticulariam vitam vivere, est. *Repente largiter habere, repente nihil.*

ARTICULUS II.

VECTIS ARCHITECTONICVS

Mouet, elevat, transfert pondus quodlibet.

HVIVS Instrumenti, quod *Vectis Architectonicus* dicitur, ea est vis ac facultas, ut onus quantumlibet maximum, saxa ingentia, immò montem integrum transferre possit, modò illi supponatur. Parum hoc maius quid dicam, incredibile haud dubiè imperitis, certissimum tamen, & perspectum doctissimis Mathematicis, inter quos Magister primi subfellii Archimedes Syracusanus, geometriæ, ac machinalis, sideralisque scientiæ consultissimus, liberè professus est, ac fidenter, non tamen arroganter, ac mendaciter, à se Vectem confici posse, quo immobile hoc elementum, quod Terram dicimus, & quam in æternum stare pronunciat Sapiens, Eccl.